

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”

din IAȘI

Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice

Școala Doctorală de Filosofie și Științe Social-Politice

Domeniul de doctorat: Științe Politice

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**Tranziția de putere dintre SUA și China.
Înțelegerea implicațiilor ascensiunii chineze
prin dialectica oportunitate-amenințare**

Coordonator:

Profesor univ.dr. Bogdan ȘTEFANACHI

Doctorand:

Maria-Mădălina BULANCIA

- Pagină albă -

CUPRINSUL LUCRĂRII

INTRODUCERE.....	7
Metodologia cercetării.....	12
Colectarea datelor.....	9
Repere de ordin metodologic.....	9
Designul cercetării.....	10
Considerații privind etica cercetării.....	119
Obiectivele și ipotezele cercetării.....	12
Întrebări de cercetare.....	13

CAPITOLUL 1. DIMENSIUNI EPISTEMOLOGICE ȘI CADRE TEORETICE ALE CAUZALITĂȚII ÎN DESCIFRAREA ACTUALELOR TENDINȚE INTERNAȚIONALE.....

15

1.1. Teorii divergente din cadrul programului de cercetare realist și validitatea acestora pentru înțelegerea actualei distribuții mondiale de putere.....

15

1.1.1. Teoria balanței de putere.....

21

1.1.1.1. Teoria balanței amenințării (Stephen Walt.....

25

1.1.1.2. Teoria balanței intereselor (Randall Schweller).....

26

1.1.2. Teoria tranziției de putere (A.F. Organski).....

26

1.2. Limite explicative și predictive ale programului de cercetare realist.....

37

1.3. Multipolaritate și coexistență – o viziune alternativă asupra ordinii internaționale din perspectiva civilizațională.....

41

1.3.1. Abordarea chineză asupra teoriei relațiilor internaționale – o teorie de factură neoccidentală a relațiilor internaționale.....	45
1.4. Relevanța predicțiilor strategice în înțelegerea dinamicii relației SUA-RPC.....	49
1.4.1. Sensurile predicțiilor. Obiective, aspect și efecte.....	50
1.4.2. Posibilități și limite ale anticipării comportamentelor celor doi actori statali în sistemul internațional.....	53
 CAPITOLUL 2. IMPLICAȚIILE VECTORULUI CULTURAL ASUPRA CONTURĂRII PERCEPȚIILOR STRATEGICE MUTUALE ȘI A VIABILITĂȚII UNEI TRANZIȚII PAȘNICE DE PUTERE.....	 55
2.1. Dimensiunea culturală în viziunea strategică a Chinei.....	55
2.1.1. Evoluția temelor culturale în rapoartele Congresului Național al Partidului Comunist Chinez (1956–2022). Teme, subteme și relevanța actuală.....	56
2.1.1.1. <i>Cultura ca instrument de consolidare a încrederii naționale chineze.....</i>	<i>61</i>
2.1.1.2. <i>Cultura ca fundament al puterii naționale chineze.....</i>	<i>63</i>
2.1.1.3. <i>Promovarea ideologiei și a principiilor socialiste.....</i>	<i>63</i>
2.1.1.4. <i>Rohul culturii în guvernare, etică și ecologie.....</i>	<i>64</i>

2.1.1.5. <i>Cultura, instrument de putere blândă și o sursă de coeziune națională</i>	72
2.1.1.6. <i>Relația dintre cultură și „marea rejuvenare națională”</i>	76
2.1.2. <i>Prezența și influența conceptelor tradiționale în discursul strategic chinezesc</i>	81
2.1.2.1. <i>Motivații culturale de păstrare a demnității în retorica dintre SUA și China</i>	79
2.1.2.2. <i>Utilizarea strategică a metaforelor în comunicarea politică a RPC</i>	104
2.1.2.3. <i>Imperativul armoniei și identității culturale în politica externă. Aspecte culturale în relațiile chino-americane</i>	112
2.2. Analiza percepției și portretizării mutuale a amenințării	115
2.2.1. <i>Teme cheie în percepția Statelor Unite asupra Chinei (1987–2022)</i>	116
2.2.2. <i>Amenințarea americană în percepția Republicii Populare Chineze</i>	132
2.2.2.1. <i>Reprezentări istorice și ideologice (1956–2022)</i>	132
2.2.3. <i>Sursele și fizionomia amenințărilor mutual percepute</i>	143
 CAPITOLUL 3. FORME DE MANIFESTARE A TRANZIȚIEI DE PUTERE PRIN INTERMEDIUL COMPORTAMENTULUI INSTITUȚIONAL INTERNAȚIONAL	147
3.1 Implicații strategice ale comportamentului de vot în cadrul Consiliului de Securitate al ONU	148

3.1.1 Consiliul de Securitate, instrument de maximizare a puterii.....	148
3.1.2. Comportamentul de vot și alinierea strategică regională.....	157
3.1.3 Tipare ale voturilor SUA și Chinei. Indicatori ai contestării strategice mutuale.....	160
3.1.4. Interpretarea modelelor de vot ale SUA și Chinei în cadrul Consiliului de Securitate al ONU și strategii asociate.....	180
3.1.5. Afinități și opțiuni strategice ale celor două state, raportate la strategiile de vot.....	187
3.1.6. Perspectiva neoccidentală (chineză) asupra reformării sistemului ONU.....	192
3.1.7. Harta tematică a (insatisfacției) justificărilor voturilor chineze în cadrul Consiliului de Securitate al ONU.....	194
3.2. Manifestarea tranziției în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). Multilateralismul comercial ca dimensiune a tranziției de putere chino-americeane.....	200
3.2.1 Interpretarea strategiilor chino-americeane în cadrul instituțional multilateral al OMC.....	200
3.2.2. Modalități de soluționare a disputelor comerciale inițiate în cadrul OMC. Indicatori ai tranziției sistemice de putere chino-americeane.....	206
3.2.2.1. <i>Dispute inițiate de China împotriva SUA.....</i>	<i>207</i>
3.2.2.2. <i>Dispute inițiate de SUA împotriva Chinei.....</i>	<i>217</i>

3.2.3. Implicații asupra comportamentelor strategice ale celor două state în cadrul OMC.....	226
3.2.4. Propunerile SUA și Chinei de reformare a OMC.....	232
3.2.5. Proiecția puterii prin alianții comerciale (RCEP și CPTPP).....	234
3.3. Manifestarea tranziției în cadrul Fondului Mondial Internațional (FMI) și Băncii Mondiale (BM). Maximizarea puterii prin intermediul utilizării dreptului de vot în cadrul instituțiilor financiare multilaterale.....	238
3.3.1. Tipare de contestare a influenței și teme edificatoare ale justificărilor voturilor americane în cadrul băncilor multilaterale de dezvoltare.....	244
3.3.2. Corelarea tiparelor de contestare cu gradul de expunere la îndatorarea față de China.....	255
 CAPITOLUL 4. STUDIU DE CAZ. DIADA SUA – RPC ȘI OPȚIUNILE STATELOR DIN ASIA DE SUD-EST (ASEAN).....	259
4.1. Semnificații contemporane ale importanței regiunii Asiei de Sud-Est în strategia americană și în cea chineză.....	259
4.2. Poziția actuală a statelor din Asia-Pacific în ecuația competiției de putere SUA-RPC.....	263
4.2.1. Japonia.....	264
4.2.2. India.....	267
4.2.3. Coreea de Sud.....	270
4.2.4. Australia.....	271

4.3. Influența SUA și a Chinei asupra statelor ASEAN în contextul actualei distribuții regionale de putere.....	272
4.3.1. Oportunități și/sau amenințări.....	274
4.3.2. Exploatarea slăbiciunilor ASEAN.....	275
4.3.3. Măsurarea influenței.....	276
4. 4. Opțiunile strategice actuale ale ASEAN de reconfigurare a arhitecturii regionale de securitate.....	277
4.4.1. Strategii de persuasiune a statelor ASEAN. Indicatori de măsurare a influenței americane și chineze.....	280
4.4.2. Neutralitate – „cea de-a treia cale”.....	298
4.4.3. Balansare (externă vs. Internă) – hedging.....	299
4.4.4. Aliniere.....	301
4.5. Modele propuse privind strategia optimă din punct de vedere pragmatic pe termen mediu și lung pentru regiunea Asiei de Sud-Est.....	305
CONCLUZII.....	309
BIBLIOGRAFIE.....	323

- Pagină albă -

INTRODUCERE

Tema asupra căreia ne aplecăm în lucrarea de față reprezintă un moment cu implicații deosebite la nivelul sistemului internațional cu atât mai mult într-un moment în care relațiile dintre Statele Unite ale Americii și Republica Populară Chineză se desfășoară oficial sub semnul *competiției strategice*, potrivit legii cu același nume adoptată în 2021 de Senatul SUA, constituită într-un efort fără precedent de mobilizare a tuturor instrumentelor strategice, economice și diplomatice ale SUA pentru a concura cu Republica Populară Chineză în domeniile politic, diplomatic, tehnologic și militar, cu precădere în regiunea Indo-Pacificalui, dar și în alte regiuni cu importanță strategică din punct de vedere geopolitic precum America Latină, Africa și Asia de Sud-Est. Mai mult decât atât, observațiile recente privind satisfacția Chinei față de status quo-ul existent au ajuns la concluzii relativ dure, aspecte precum „creșterea extraordinară” a cheltuielilor militare chineze, consolidarea „modelului chinez” și comportamentul Chinei față de regulile instituțiilor regionale, sugerând faptul că Beijingul este nemulțumit de status quo-ul regional existent, ceea ce face, în viziunea majorității autorilor literaturii de specialitate, ca o tranziție pașnică între SUA și China să fie puțin probabilă. Astfel, competiția strategică dintre SUA și China nu mai este

limitată exclusiv la sfera comercială sau diplomatică ci, în esență, are forme de manifestare suprapuse și intersectate din punct de vedere structural în multiple sfere de influență ale căror dinamici produc efecte la nivelul elaborării normelor internaționale și devin mijloace reacție și/sau aliniere strategică.

Fără îndoială, una dintre problemele care au atras o atenție deosebită, considerată a fi una dintre cele mai interesante evoluții ale secolului XXI, este ascensiunea economică și geopolitică a Chinei, care se prezintă ca un actor major în sistemul internațional. Ascensiunea rapidă a economiei chineze și diplomația sa regională deosebit de activă, transformă deja Asia de Est și Sud-Est, reflectând clar influența crescândă a Chinei. Deloc surprinzător, specialiștii în relații internaționale dezbăt impactul unei potențiale tranziții istorice de putere – între SUA, ca principal *leader* al sistemului internațional și China, ca principal **challenger** la adresa supremației americane. Există un interes public crescând referitor la modul în care ar trebui să privim China la începutul secolului XXI, în contextul în care modul în care va folosi China această influență sau cum se va poziționa aceasta față de SUA și de actualul sistem internațional sunt înconjurate de incertitudine datorită viziunilor contrastante pe care le regăsim, atât în literatura de specialitate, cât și în direcțiile de acțiune ale Chinei. Ascensiunea acesteia a stârnit dezbateri interminabile cu privire la implicațiile sale asupra politicii internaționale

și stabilității globale, în centrul cărora se află discuții teoretice și acțiuni politice cu privire la **oportunitatea** sau **amenințarea** pe care o presupune.

Creșterea neîntreruptă a Chinei, concomitent cu eroziunea „momentului” unipolar american, a generat un interes crescând pentru **teoria tranziției de putere** în ultimul deceniu. Totuși, observatorii și analiștii s-au concentrat deseori doar pe posibila devansare economică a Statelor Unite de către China, fără a acorda o atenție deosebită impactului global al schimbării raporturilor de putere, în toate dimensiunile sale.

Cu toate acestea, considerăm oportună și utilă formularea unor explicații mai complexe, precum și identificarea unor noi legături cauzale pe care **teoreticienii realiști ai relațiilor internaționale nu le-au explorat** îndeajuns din perspectiva unei potențiale tranziții de putere la nivel sistemic, unele aspecte ce depășesc atribute precum capacitățile materiale sunt aproape ignorate de către adepții realismului structural sau neorealismului.

Mai mult decât atât, regăsim în teoria (occidentală) a relațiilor internaționale două abordări paralele față de modul în care ar trebui să înțelegem China ca actor cu o relevanță deosebită la nivel internațional, iar acestea sunt: 1) *abordarea capacităților* și 2) *abordarea culturală* care nu par să aibă un rol determinant una asupra celeilalte.

Din această cauză considerăm utilă analizarea nu numai a capacităților interne ci și a surselor ce stau la baza percepțiilor mutuale chino-americane și a rolului determinant pe care factori precum cultura, ideologia și alte elemente de ordin endogen le au asupra unei eventuale tranziții de putere la nivel sistemic. Apare, astfel, întrebarea: *Este posibilă schimbarea sistemică fără război?* Mai este războiul o soluție viabilă în prezent? Susținem că nu și subliniem importanța cooperării apelând la ceea ce Nicholas Kristof a afirmat în 1993, în cadrul unui articol publicat în *Foreign Affairs*: *Ascensiunea Chinei, dacă va continua, poate fi cea mai importantă evoluție în secolul XXI considerând că până și un eventual eșec ar putea avea implicații deosebit de importante.*¹

Metodologia cercetării

Colectarea datelor

Elaborarea sintezei literaturii de specialitate a ținut cont de principiile pe care o sinteză sistematică de anvergură le solicită, fapt pentru care au fost necesare eforturi de documentare în ceea ce privește identificarea resurselor bibliografice relevante publicate în limba

¹ Nicholas D. Kristof, *The Rise of China*, *Foreign Affairs*, December 1993, disponibil la <https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/rise-china>

engleză și nu numai. Modalitatea electronică de identificare a literaturii de specialitate a fost dublată de căutarea în format fizic a unor lucrări relevante ce nu au putut fi accesate online.

Toate datele au fost obținute din surse deschise și oficiale, inclusiv baze de date ce au fost filtrate și din care au fost selectate datele relevante privitoare la istoricul voturilor în cadrul Consiliului de Securitate al ONU, Departamentul Trezoreriei de Stat a SUA (utilizat pentru constituirea unei baze de date a istoricului voturilor SUA în cadrul băncilor multilaterale de dezvoltare), documente oficiale referitoare la istoricul și disputelor și a modului de soluționare a acestora în cadrul OMC, baza de date a *Correlates of War*, baza de date a AidData (*Global Chinese Development Finance*), referitor la ajutoarele chineze, baza de date a Lowy Institute, ediția 2024 (*Asia power index*), documente strategice oficiale precum Rapoartele Congreselor Naționale ale Partidului Comunist Chinez publicate în perioada cuprinsă între 1955-2022, în cazul Republicii Populare Chineze, respectiv Strategiile Naționale de Securitate și Strategiile Naționale de Apărare publicate începând cu anul 1996 până în anul 2022 inclusiv, precum și Cartele Albe ale Apărării în cazul SUA.

Accesarea și extragerea datelor au fost realizare prin descărcarea bazelor de date, extragerea documentelor oficiale, precum și aplicarea unor filtre temporale și tematice (precum aria de cuprindere a statelor relevante)

asupra acestora. Extragerea datelor a fost manuală și filtrată în funcție de și pentru a răspunde obiectivelor de cercetare caracteristice enunțate în începutul lucrării. Datele au fost apoi organizate în formate analizabile pentru referințe încrucișate.

Repere de ordin metodologic

Lucrarea de față prezintă un design de cercetare cu metode mixte, combinând analiza calitativă de conținut și analiza cantitativă a datelor secundare pentru a explora competiția strategică, respectiv tranziția de putere dintre SUA și China în contexte multilaterale și schimbările de putere regionale.

Componenta calitativă se bazează pe analiza textuală și a sentimentelor utilizând software-ul de cercetare calitativă Nvivo. Seturile de documente cheie utilizate în capitolul doi includ Rapoartele Congresului Național al Partidului Comunist Chinez (1955–2022), accesate în limba engleză din surse oficiale, Strategiile Naționale de Securitate și Strategiile de Apărare ale SUA (1996–2022), împreună cu Cartele Albe ale Apărării chineze, rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU care împărtășesc caracteristica exercitării dreptului de veto (2000–2024), analizate tematic pe baza domeniului, a justificărilor veto-urilor chino-americe și a comportamentului de vot al celorlalte state, revelator pentru strategia de raportare la cele două unități de analiză

(alinieri, balansare ș.a.), documente și rapoarte analizate și trimise de delegațiile celor două state ca propuneri oficiale de reformare instituțională (de exemplu, ONU, OMC) și documente strategice utilizate pentru încadrarea guvernantei internaționale.

Software-ul Nvivo pentru cercetare calitativă a fost utilizat pentru codificarea unor documente relevante menționate mai sus în funcție de frecvență, relevanță tematică și analiză a sentimentelor în secțiunea referitoare la percepția amenințării pentru a identifica tipare de limbaj strategic și semnalizare normativă.

Mai multe seturi de date structurate care susțin analiza cantitativă au fost utilizate în capitolul 3 al lucrării, cum ar fi: a) setul de date al *Correlates of War* (COW) folosit pentru a analiza participarea statelor în organizațiile interguvernamentale (IGO), permițând cartografierea modelelor de implicare instituțională și suprapunerea între China, SUA și alte țări. Aceste date au permis identificarea apartenențelor comune chino-americe la cadre interguvernamentale și, prin urmare, a canalelor potențiale de aliniere strategică sau competiție; b) istoricul disputelor din cadrul OMC (rapoarte oficiale, solicitări de consultări, cereri de recurs și alte comunicări oficiale), analizate în vederea examinării asimetriilor comportamentale și de ordin strategic, corespunzătoare teoriei tranziției de putere; c) istoricul voturilor în cadrul Băncilor Multilaterale de Dezvoltare (FMI, BM, BDA, AFDB, IDB ș.a.), pentru identificarea raționamentelor

geoeconomice pentru strategiile de influență financiară ale SUA; și d) date privind ajutorul extern chinez (2013–2017), comparate cu ajutorul american pentru a analiza tendințele de vot și influența economică concurentă din Sudul Global, precum și corelarea tendințelor de vot cu fluxurile economice, care au fost reprezentate prin grafice pentru a arăta alinierea sau divergența între instituții.

Capitolul patru (studiul de caz) aplicat pe regiunea Asiei de Sud Est a fost realizat folosind Indicele de Putere al Institutului Lowy (2018–2024) și a avut ca scop evaluarea schimbărilor de putere regionale, alinierea strategică a statelor ASEAN în contextul rivalității chino-americane, indicatorii comportamentului de balansare, completând analiza setului de date mai amplu prin aplicarea teoriei tranziției puterii la nivel regional.

Au fost utilizate, totodată, *cercetarea descriptivă* ca studiu preliminar, caracteristic etapei de culegere a datelor, precum și *cercetarea istorică* prin care am căutat să răspund unor întrebări de studiu de tipul: „De ce? Cum?”, privitoare la evenimente istorice relevante cu potențial revelator pentru actualele tendințe ale comportamentului internațional al Republicii Populare Chineze în raport cu Statele Unite ale Americii. În vederea atingerii acestui obiectiv, au fost abordate surse variate de dovezi precum documente, arhive, interviuri și observația directă. Pornind de la cadrul teoretic ales, respectiv teoria tranziției de putere, a fost utilizată *cercetarea explicativă*, în vederea valorificării relațiilor dintre fenomene și

completării teoriilor deja existente – prin intermediul respectării principiului *unității dintre teoretic și empiric*, al unității dintre *înțelegere și explicație*, dintre *calitativ și cantitativ* ș.a.

Ca tehnici specifice de analiză, a fost utilizată tehnica *pattern-matching* și *tehnica modelelor logice* pentru a compara patternurile deja stabilite pe baze empirice, conform teoriilor structurale ale sistemului internațional.

A fost utilizată, de asemenea, *analiza discursivă* a limbajului politic din perspectiva puterii manifestate în sfera relațiilor internaționale pentru explora fundamentele și valorile pe care este acesta construit sub forma unei analize comparative din perspectiva scopurilor și mijloacelor de tipul: a) putere democratică: (limbaj democratic) și b) putere dictatorială.

Designul cercetării

Designul specific aplicat studiului ia forma unui design aplicat **unui singur caz** (*înglobat*) având ca reprezentare: a) *unitatea de analiză 1* – SUA; b) *unitatea de analiză 2* – China; și c) *contextul* – respectiv tranziția internațională prin formele sale de manifestare, respectiv a) comportamentul SUA și al Chinei – comportamentul de vot, fluxurile ajutoarelor oferite, profilul de alianțe și alte state aliniate) și b) surse oficiale – pentru realizarea de

analize discursive și calitative pentru a stabili mesajul politic și semnalele de aliniere.

Cercetarea este concepută în mod comparativ și utilizează o abordare metodologică mixtă, combinând analiza datelor secundare de mari dimensiuni cu un studiu de caz detaliat, fapt ce permite atât detectarea macro-pattern-urilor cât și înțelegerea micro-contextualizată a dinamicii regionale în competiția strategică dintre Statele Unite și China.

Designul integrează o structură comparativă și orientată pe comparații transnaționale folosind seturi de date globale precum istoricul voturilor acordate în cadrul băncilor multilaterale de dezvoltare, istoricul voturilor din cadrul Consiliului de Securitate al ONU, fluxurile ajutoarelor economice și militare acordate, istoricul disputelor din cadrul OMC etc.) pentru a evalua implicațiile etapei actuale a tranziției globale de putere chino-americane, precum și abordarea unui studiu de caz asupra regiunii Asiei de Sud-Est, utilizând baza de date a *Lowy Institute, Asian Power Index*, o evaluare cuprinzătoare a puterii naționale pe baza a opt indicatori (capacitate militară, relații economice, reziliență, influență diplomatică), iar unitățile de analiză au fost state focale ASEAN precum Indonezia, Vietnam, Malaezia, Singapore, Thailanda și Filipine între 2018-2024 – grație faptului că statele ASEAN au fost mult timp caracterizate prin ambiguitate strategică, ceea ce oferă o lentilă utilă pentru a examina răspunsurile regionale la schimbările în

puterea globală - , pentru a evalua tranziția de putere regională și opțiunile strategice ale statelor din regiune, ca o condiție prealabilă pentru tranziția globală de putere, arătând cum țările din Asia de Sud-Est (în principal membrii ASEAN), dar și aliații SUA din regiune acționează în virtutea opțiunilor strategice individuale în contextul competiției chino-americane de putere și dinamicii raporturilor de putere ce decurg din aceasta.

Considerații privind etica cercetării

În ceea ce privește elaborarea tezei de doctorat, aceasta a respectat dezideratele etice în cercetare, toate acțiunile întreprinse în vederea materializării lucrării respectând principiile și cerințele privitoare la cercetare, aplicabile cercetătorilor și inerente cercetării științifice, așa cum sunt prevăzute și definite în „Carta Europeană pentru cercetători”², precum și valorile fundamentale ale integrității academice precum onestitatea, corectitudinea

² Principiile și cerințele generale aplicabile cercetătorilor sunt enumerate și definite în *The European Charter for Researchers The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*, European Communities, Belgium, 2005, p. 13, după cum urmează: 1. Libertatea de exprimare; 2. Respectarea principiilor etice în cercetare; 3. Responsabilitate profesională; 4. Atitudine profesională; 5. Respectarea obligațiilor legale și contractuale; 6. Asumarea răspunderii; 7. Respectarea bunelor practici în cercetare; 8. Diseminarea și exploatarea conformă a rezultatelor; 9. Implicarea publicului ș.a.

și responsabilitatea³, egale din punctul de vedere al importanței, ce pot fi chiar ordonate temporal sub forma unor pași esențiali de la geneza lucrării și până la obținerea lucrării finite.

În cadrul procesului de redactare a lucrării au fost respectate principiile eticii academice atât în scrierea efectivă cât și în toate celelalte activități întreprinse, asociate cercetării: 1) metodele de culegere a datelor; 2) modalitățile specifice de abordare și analizare a acestora și 3) atitudinile manifestate, sperând să obțin o cercetare calitativă ce întrunește însușiri precum credibilitatea, confirmabilitatea și dependabilitatea datelor, respectând astfel validitatea de construct, validitatea internă, validitatea externă și fidelitatea.⁴

Toate datele utilizate sunt publice și nepersonale. Nu au fost implicați subiecți umani sau surse confidențiale. A fost asigurată atribuirea corectă, iar instrumentele software (de exemplu, Nvivo) au fost utilizate în limitele licenței. Cercetarea respectă standardele etice pentru utilizarea datelor secundare și guvernamentale.

³ *The Fundamental Values of Academic Integrity*, International Center for Academic Integrity, Clemson University, potrivit https://www.chapman.edu/Academics/academic-integrity/_files/the-fundamental-values-of-academic-integrity.pdf, accesat la data de 2.12.2020, p. 5.

⁴ Robert Yin, *Studiul de caz. Designul, analiza și colectarea datelor*, Editura Polirom, București, 2005.

Obiectivele și ipotezele cercetării

Această lucrare caută să depășească anumite limitări descoperite în lucrările scrise anterior. Principalul obiectiv specific este reprezentat de extinderea și dezvoltarea cercetărilor existente, aparținând domeniului relațiilor internaționale, prin intermediul 1) încercării formulării unor explicații și scenarii geopolitice și geostrategice referitoare la *poziționarea Chinei – atât la nivel regional, cât și global – pe termen lung, în relaționarea sa cu SUA*, și testarea validității (sau aplicarea lor în lumina evenimentelor recente) teoriilor existente prin intermediul tuturor indicatorilor fizici (obiectivi) și non-fizici (subiectivi) de care dispunem, pentru a explica formele de manifestare ale tranziției de putere chino-americane la nivel regional și global; 2) examinarea comportamentului unilateral-multilateral al SUA și Chinei în organizații multilaterale precum ONU, OMC sau bănci de dezvoltare multilaterale (MDB); 3) evaluarea poziționării statelor din Asia de Sud-Est (ASEAN) în contextual tranziției de putere chino-americane; 4) analizarea cooperării (alinierii) versus balansării, prin utilizarea instituțiilor în care tiparele de vot, disputele legale și distribuția ajutoarelor pot fi contribui la încadrări ale comportamentelor strategice și 5) testarea ipotezei teoriei tranziției de putere față de datele empirice despre comportamentul

instituțional în ceea ce privește influența strategică regională.

Lucrarea caută să răspundă unor întrebări precum cele referitoare la rolul/ statutul pe care și-l va asuma China în sistemul internațional; modul în care își proiectează puterea în arena internațională; tendința sa de a acționa în sistemul internațional; precum și reacțiile celorlalte state importante din sistem față de aceasta. Altfel spus, *ne propunem să explicăm formele de manifestare a producerii tranziției de putere, prin intermediul unei schimbări sistemice pașnice, în care tranziția puterii să transgreseze norma istorică a conflictului violent*, explorând (dimensiunile competiției strategice) implicațiile ascensiunii chineze prin intermediul „lentilelor perceptive” puse la dispoziție de principalele teorii aparținând programului de cercetare realist, concentrându-ne atenția și asupra barierelor perceptive și rolul factorilor exogeni și endogeni precum cultura.

Întrebări de cercetare

Efortul de cercetare s-a cristalizat în jurul următoarelor întrebări principale și secundare, după cum urmează:

- 2. Cum se poziționează China, în relaționarea sa cu SUA și sistemul internațional actual? Altfel**

spus, cum se manifestă actuala competiție strategică dintre China și SUA la nivel global, în cadrul instituțiilor internaționale multilaterale și la nivel regional (Asia de Sud-Est) și cum reacționează statele terțe (cu un accent pe Asia de Sud-Est)?

- A. Își va asuma un rol de challenger (provocator), ce caută să schimbe total ordinea mondială existentă, sau va căuta să conserve actualul sistem internațional, cel care, deși de esență capitalist-occidentală, a propulsat-o în vârful ierarhiei de putere?*

Comportament instituțional

- B. Ce revelează modelele de vot ale SUA și Chinei în Consiliul de Securitate al ONU și în băncile multilaterale de dezvoltare despre obiectivele lor strategice? Care sunt unele dintre modelele de opoziție sau abținere ale SUA în deciziile de acordare a împrumuturilor (BMD) și în ce măsură acestea urmează fluxurile de asistență chineză?*

Discurs și încadrare

- C. Ce narațiuni strategice sunt accentuate în documentele oficiale strategice ale SUA și Chinei?*
- D. Cum este construită cultura, puterea și ordinea internațională în discursul național al fiecărui stat de-a lungul timpului?*

Dispute comerciale și sofisticare legală a argumentelor în cadrul OMC

- E. În ce moduri reflectă disputele dintre SUA și China la OMC rivalitățile mai ample de putere?*
- F. Care sunt strategiile legale și procesuale utilizate de fiecare stat și ce spun acestea despre participarea instituțională și competiția în acest cadru?*

Tranziția de putere regională în Asia de Sud-Est

- G. Cum reacționează statele ASEAN în contextul competiției chino-americane din perspectiva economică, politică, diplomatică și militară?*

STRUCTURA LUCRĂRII

Scopul lucrării de față este acela de a explora patru direcții distincte dar intercorelate de cercetare translatate în cele patru capitole ale lucrării, respectiv: 1) *analizarea dimensiunilor epistemologice și a cadrelor teoretice ale cauzalității și descifrarea actualelor tendințe în ceea ce privește relațiile dintre SUA și China, asociate primului capitol al lucrării*; 2) *analizarea implicațiilor pe care vectorul cultural le are asupra conturării percepțiilor strategice mutuale în contextul tranziției de putere chino-americane în desfășurare, explorare în cadrul capitolului doi al lucrării*; 3) *analizarea tranziției de putere chino-americane din perspectiva formelor de manifestare ale*

acesteia din perspectiva comportamentelor și strategiilor asociate ale celor două state în cadrul unor principale organizații internaționale precum ONU, OMC, FMI, BM și alte instituții multilaterale de dezvoltare, analizate în capitolului trei și, nu în ultimul rând, 4) radiografierea dinamicii diadei conflictuale chino-americane, materializate sub forma actualei tranziții regionale de putere în Asia de Sud-Est prin intermediul inferării opțiunilor strategice ale statelor din regiune, respectiv a statelor membre ale Asociației Statelor din Asia de Sud-est (ASEAN) față de cele două unități principale de analiză (China și SUA) în vederea formulării unui model regional de tranziție existent și posibilitatea aplicabilității acestuia în cadrul altor regiuni reprezentative pentru competiția strategică chino-americană precum America Latină, Orientul Mijlociu sau Europa.

Primul capitol, intitulat „Dimensiuni epistemologice și cadre teoretice ale cauzalității în descifrarea actualelor tendințe internaționale” ce a analizat cadrul teoretic existent al literaturii de specialitate a relațiilor internaționale, necesar constituirii unor cadre teoretice reprezentative prin utilitatea pe care o au în analizarea sinuoasei relații chino-americane și a multidimensionalității acestei relații prin intermediul unor teorii precum teoria clasică a balanței de putere și a altor teorii derivate precum teoria balanței amenințării (Stephen Walt), teoria balanței intereselor (Randall Schweller) și teoria tranziției de putere (A.F. Organski),

precum și limitele explicative și predictive ale acestora în privința traiectoriei de evoluție a relației chino-americe. Mai mult, primul capitol a căutat să exploreze o direcție mai puțin explorată din perspectiva unor implicații ale tranziției de putere precum precum attributele de ordin ideatic și cultural, transgresând astfel abordarea concentrată exclusiv pe capacități materiale, prin explorarea modelelor teoretice asupra relațiilor internaționale de factură neoccidentală, respective a unei viziuni alternative asupra ordinii internaționale dintr-o perspectivă civilizațională, cu accent pe abordarea chineză asupra acestui domeniu.

În cadrul celui de-al doilea capitol intitulat „Implicațiile vectorului cultural asupra conturării percepțiilor strategice mutuale și a viabilității unei tranziții pașnice de putere”, au fost analizate implicațiile valorilor culturale distincte precum *individualism versus colectivism*, *distanță de putere*, propensiunea spre o orientare pe termen lung sau scurt ce are implicații inclusive la nivel strategic, pe baza cărora putem înțelege măsura în care diferențele de putere și statut internațional sunt acceptate, care dezvăluie unde se află puterea și cum este aceasta structurată pe baza a asocierii acesteia cu teoria clasică a tranziției de putere.

Ascensiunea Chinei a adăugat un impuls încercărilor de a construi teorii noi ale relațiilor internaționale, teorii ce se vor dezvolta probabil odată cu ascensiunea globală a Chinei, motiv pentru care

importanța analizării motivelor culturale și tradiționale chineze, diferite de cele ale statelor occidentale, utilizate în discursul oficialilor chinezi, devine din ce în ce mai important, acestea având un potențial relevator deosebit pentru motivațiile și strategia Chinei în contextual reorientării Partidului Comunist Chinez către utilizarea strategică a conceptelor tradiționale ca mijloc de legitimare internațională a Chinei, prin intermediul cărora sunt translatate în concepte foarte recente de politică externă ale Chinei prin intermediul invocării unor noțiuni precum *armonie*, *coexistență pașnică*, *lume armonioasă* ș.a., motiv pentru care au fost analizate utilizarea strategică a metaforelor omniprezente în discursul politic chinezesc și principalele motive utilizate la nivel discursiv pot facilita înțelegerea modelului alternativă ce se dorește a fi promovat de Republica Populară Chineză, relevante cu atât mai mult cu cât comportamentul Chinei care indică o dorință tot mai pregnantă de a reprezenta un model alternativ de responsabilitate, căruia îi sunt atribuite sensuri distincte din punct de vedere legal, moral și social. Mai mult, conflictul dintre cele două state nu se poartă exclusiv pentru câștiguri materiale, ci și din dorința de a câștiga pe terenul principiilor morale ce reies din analiza amănunțită a principalelor teme de portretizare a importanței culturii, prezente în rapoartele Congreselor Naționale ale Partidului Comunist Chinez al Republicii Populare Chineze, din 1956, 1969, 1973, 1977, 1982, 1992, 1997, 2002, 2007 2012, 2017 și 2022.

Așadar, formule precum *comunitate cu destin comun, coexistență pașnică, lume armonioasă ș.a.* sintetizează modelul promovat de China, care portretizează RPC drept un stat responsabil și un apărător al „bunurilor comune globale”. De altfel, acest model unic de relații internaționale, distinct de cel al puterilor occidentale a înregistrat o primă victorie în momentul în care Organizația Națiunilor Unite a preluat, pentru prima dată în rezoluțiile ONU conceptul cheie de politică externă al Chinei; *Community of common destiny for mankind*.

Nu în ultimul rând, relevanța acestei direcții de cercetare constă în faptul că exemplele istorice de tranziții pașnice de putere și nu sunt văzute ca anomalii ale teoriei dacă este îndeplinită următoarea condiție: provocatorul în ascensiune trebuie să fie mulțumit de status-quo-ul ordinii internaționale. *Problema este însă că variabila centrală a TTP, pe care se bazează dorința puterii în ascensiune de a porni un război și care, prin urmare, ar trebui să fie ajustată în direcția unei tranziții pașnice, este subdezvoltată atât în teorie, cât și în practică.*

A fost analizat, de asemenea, tonul și limbajul diplomatic chinez ce dezvăluie o particularitate a răspunsurilor diplomatice ale Chinei prin faptul că acestea sunt caracterizate de o alegere atentă a limbajului și tonului, concepute astfel pentru a proiecta autoritate, legitimitate și preocupare pentru interesele mai largi ale comunității internaționale. China se prezintă pe sine ca un

actor global responsabil care promovează stabilitatea regională, în timp ce prezintă acțiunile Statelor Unite ca fiind destabilizatoare și contrare normelor internaționale.

Reies de asemenea și câteva modele principale pe care putem să le conceptualizăm sub forma unor strategii de contrarăspuns ale Chinei, ce se concentrează mai degrabă asupra unor acțiuni propriu-zise, precum: 1) *evidențierea unor (alte) amenințări*; 2) *evidențierea unor (alte) slăbiciuni*; 3) *redirecționarea atenției (comunității internaționale)* și 4) *manipulari ale contextului interpretării*.

Scopul a fost acela de a contribui la dezbaterile în curs despre epistemologia studiilor viitoare în cel puțin trei moduri conexe. În primul rând prin *explorarea unui rol* aparent inexistent *al utilizării metaforelor* care consider că reprezintă o formă manifestă a unor dorințe, intenții, ale Chinei sub o formă ce are un apel mai larg, acestea putând îngloba fenomene complexe în formule ușor de înțeles. în discursul politic pentru formularea unor chestiuni relevante.

În al doilea rând, prin *recurgerea la teme culturale* ce *demonstrează importanța culturii ca vector de proiectare a puterii în relațiile internaționale*, China utilizând aceste metafore la un nivel la fel de ridicat ca și prodigiozitatea acestor surse vis-à-vis de o serie de state analizate în cuprinsul lucrării și utilizate ca instrumente pentru a 1) promova înțelegerea reciprocă și ca dovadă pentru respectul celorlalte culturi, ce contribuie la

construirea încrederii și arătând că apreciază patrimoniul cultural și identitatea statelor; 2) crea conexiuni între state; 3) transmite un sentiment de conștientizare culturală, contribuind la îmbunătățirea înțelegerii și aprecierii reciproce; 4) consolida relațiile diplomatice interstatuale prin facilitarea eforturilor diplomatice și a negocierilor și 5) consolida încrederea și a credibilității trimițând un semnal pozitiv că sunt dispuși să se angajeze la nivel personal și cultural, ceea ce poate constitui baza unor relații diplomatice mai solide.

Tot pentru a demonstra relevanța vectorului cultural în analiza tranziției de putere chino-americane, au fost analizat *procesul de evoluție temporală a formării și transformării amenințărilor chino-americane mutual percepute, analizând Strategiile Naționale de Securitate și Strategii Naționale de Apărare publicate începând cu anul 1996 până în anul 2022 inclusiv, în cazul Statelor Unite ale Americii, respectiv Cartele Able ale Apărării, Rapoarte ale Congreselor Naționale ale Partidului Comunist Chinez și Strategii Naționale de Apărare, în cazul Republicii Populare Chineze, începând cu anul 1955 până în anul 2022, inclusiv, analizând un număr de 56 de documente, dintre care 26 de surse chineze și 30 de surse americane ce acoperă o perioadă de 67 de ani, începând din anul 1955 până în 2022.*

Concluziile trasate au fost acelea că, în ansamblu, China este portretizată ca o amenințare cuprinzătoare la adresa intereselor SUA în mai multe domenii, inclusiv

militar, economic, tehnologic și ideologic. Documentele sugerează că Statele Unite trebuie să ia măsuri pentru a contracara ascensiunea Chinei și pentru a-și proteja propriile interese și ordinea internațională existent, motivele ale portretizării amenințării americane în documentele strategice chineze variind și evoluând de 1) *amenințare imperialistă (1969-1977)*; 2) *amenințarea SUA asupra Taiwnaului și necesitatea respectării acordurilor internaționale încheiate de cele două țări cu privire la gestionarea Taiwanului (1982)*; 3) *SUA ca forță destabilizatoare în Asia-Pacific datorită creșterii prezenței sale militare în regiune (2000)*; 4) *percepții mixte asupra SUA*, ce recunosc domenii de cooperare și exprimă îngrijorări cu privire la prezența militară din strâmtoarea Taiwan; 5) *provocări de Securitate percepute în regiunea Asia-Pacific* referitoare la consolidarea prezenței militare a SUA în regiune și consolidarea alianțelor sale militare cu statele din regiune, în special Japonia; 6) *provocări semnificative de securitate*, în special în legătură cu dinamica sa regională și relația sa cu Statele Unite în ceea ce privește Taiwanul (2008); 7) angajamentul Chinei în dialoguri militare cu Statele Unite, observă schimbări în peisajul strategic al regiunii Asia-Pacific, exprimă opoziția față de vânzările de arme ale SUA către Taiwan și susține valorile comune și schimbul cultural pentru a aborda provocările globale (2010); 8) *provocările de securitate regionale generate de strategia de "reechilibrare" a SUA (2015)*; 9) Acțiunile

Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), criticate pentru continuarea extinderii sale și intensificării prezenței militare în Europa Centrală și de Est, acțiuni considerate a contribui la intensificarea competiției militare globale și adaugând complexitate dinamicii securității regionale (2019) și până la 10) formularea, pentru prima dată a amenințării de ordin civilizațional, capabil să genereze conflicte, fiind necesară promovarea coexistenței dintre marile puteri pentru depășirea sentimentelor de superioritate existente. Mai mult, este lansat pentru prima dată un apel la unitate între națiuni pentru a promova valorile comune și a aborda împreună provocările globale (2022).

În cazul portretizării amenințării chineze în documentele strategice americane, acestea privesc, în principal: 1) promovarea necesității unei relații mai strânse cu RPC (1987); 2) necesitatea scoaterii Chinei din izolare (1990); 3) necesitatea unei alegeri în ceea ce privește strategia față de China: susținere, containment sau echilibrare (1993); 4) reticență cu privire la asumarea unor responsabilități majore de un stat cu un regim încă represiv (1994); 5) Îngrijorări referitoare la urmărirea, de către China, a modernizării în moduri care să contribuie la securitatea și prosperitatea generală a regiunii Asia Pacific (1996); 6) Formularea unui imperativ al socializării Chinei în cadrul sistemului internațional (1997); 7) necesitatea abordării diferențelor existente între cele două state (1998); 8) amenințările

percepute legate de *creșterea capabilităților militare ale Chinei* (2000); 9) portretizarea Chinei ca stat responsabil (2001); 10) portretizarea Chinei ca pilon important al Strategiei SUA pentru regiunea Indo-Pacificului, fiind salutăta emergența unei Chine puternice, pașnice și prospere, subliniindu-se importanța dezvoltării democratice pentru viitorul său și sublinierea *importanței* unei conturării unu*l rol mai pronunțat al Chinei în cadrul unor organisme precum Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite* (CSNU) și *Organizația Mondială a Comerțului* (OMC) (2002); 11) portretizarea Chinei ca actor dinamic în afacerile globale, pe care îl îndeamnă să facă alegeri strategice în conformitate cu principiile democratice, normele internaționale și stabilitatea regională (2006); 12) recunoașterea Chinei ca actor pivotal în afacerile globale, fiind conturat un angajament al Statelor Unite de a promova o relație pozitivă, constructivă și cuprinzătoare cu China, a cărei implicări în asumarea unui rol de conducere în gestionarea probelemlor de importanță globală este salutăta (2010); 13) portretizarea amenințării sub forma acțiunilor Chinei în Marea Chinei de Sud (2016); 14) *catalogarea relației chino-americane drept o competiție strategică* pe planuri multiple (2017); caracterizarea Chinei ca un *concurrent strategic pe termen lung* (2018); 15) o *nouă formulare a amenințării chineze* percepute, competiției de putere chino-americane adaugându-se o dimensiune ”ideatică” (2021); 15) portretizarea Chinei ca o amenințare

complexă la adresa intereselor SUA și a ordinii internaționale actuale (2022).

În cadrul celui de-al treilea capitol, intitulat „Competiția strategică de putere dintre Statele Unite și China. Forme de manifestare a tranziției de putere prin comportamentul instituțional și contestarea multilaterală”, au fost analizate comportamentele și strategiile celor două unități principale de analiză pe care le avem în vedere, la nivel micro și macro, ce alcătuiesc procesul mai mare al tranziției de putere la nivel global, prin intermediul influenței exercitate prin și în cadrul principalelor organisme ce constituie instrumente de maximizare a puterii celor două state în sistemul internațional. Astfel, au fost analizate comportamentele și strategiile ce reies din activitatea de impunere a voinței celor două state în cadrul unor structuri ce permit vizualizarea dinamicii maximizării și limitării deopotrivă a puterii celor două, extrăgând principalele interese, propuneri asupra unor proiecte și reforme și poziționări vis-à-vis de o serie de provocări internaționale pentru a observa cum comportamentele acestora se aliniază intereselor subsecvente, prin identificarea unor trenduri geopolitice mai largi ce contribuie la viziunea asupra relațiilor internaționale a celor două state, precum și dinamica de putere și strategiile diplomatice utilizate pentru a construi profiluri de alianțe ce împărtășesc interesele și valorile fiecăreia.

Pe baza definițiilor principalelor tipuri de comportamente teoretizate a fost competiția strategică de putere dintre SUA și China în organizațiile internaționale actuale în cadrul cărora ambele au statutul de membru precum ONU, IMF și OMC și alte instituții multilaterale de dezvoltare, dar și profilul de alianțe și organizații ce nu le sunt comune celor două state pentru a analiza prioritățile, interesele, valorile și angajamentele asumate la nivel internațional, utilizând elemente cantitative precum istoricul, precum și constituirea unor baze de date și interpretarea acestora, precum și a unor baze de date preexistente referitoare la voturile celor două state.

Relevanța acestei abordări pentru tema asupra căreia ne aplecăm decurge din implicațiile pe care comportamentele de vot ale celor două state le au asupra modelării politicii internaționale precum și influențarea deciziilor unor instituții precum ONU într-un mod semnificativ, relevarea profilurilor de alianțe și a sprijinului internațional pe care cele două state în au în privința unor inițiative proprii și domenii de interes strategic, importanța calității de membru al ONU asupra calității diplomației și exercitării puterii soft, modalități de impunere a voinței în cadrul organizațional, beneficii de ordin strategic, avantaje economice și de dezvoltare etc.

Din perspectiva strategiilor celor două state în cadrul Consiliului de Securitate al ONU, au fost analizate tipare ale voturilor SUA și Chinei, ca indicatori ai contestării strategice mutuale – întrucât există o rată de

0% între similaritatea drepturilor de veto exprimate în întreaga perioadă cuprinsă între 2001 și 2024 asupra rezoluțiilor votate în cadrul Consiliului de Securitate al ONU, ceea ce reflectă atât strategii de vot, cât și Afinități și opțiuni strategice ale celor două state, raportate la strategiile de vot ce reies din acestea. Relevanța atât a voturilor acordate de cele două state, dar și cea a sponsorilor rezoluțiilor și, respectiv, a rezoluțiilor sponsorizate de acestea este direct proporțională cu capacitatea explicării dinamicii de putere, sponsorizarea, de către anumite state a unor rezoluții specifice, punându-ne la îndemână mai multe lentile care vor reprezenta și perspectivele analizării voturilor și propunerii lor chino-americe, acestea reprezentând 1) un indicator al preluării inițiativei asupra unor problematici de interes strategic, reflectând totodată valorile și interesele proponentilor; 2) încercări revizioniste de modelare a agendei internaționale înfățișând eforturi de remodelare a regimurilor de guvernare internațională tradiționale; 3) semnalarea unor schimbări de norme și valori și 4) înfățișarea patternurilor de coaliții și alianțe formale și informale ori alinamente strategice. Mai mult decât atât, argumentarea considerării atât a voturilor, cât și a statelor sponsori/ proponente provine din aspectele pe care fiecare dintre acestea le dezvăluie despre comportamentele celor două state, acestea având o serie de particularități.

Modelele distincte promovate de cele două state în cadrul instituțiilor internaționale analizate, ce se

constituite în arene ale competiției chino-americane, reies inclusiv din proiectele propunerilor de reforme trimise de delegațiile celor două state, în mod special cea chineză către ONU. Prin intermediul limbajului utilizat rapoartele și scrisorile adresate organismelor ONU, fie individual, fie împreună cu alte state, este reflectată o perspectivă ce provoacă normele liberale democratice, accentuând modele proprii fiecărei civilizații de respectare a drepturilor omului, nonintervenționismul – reclamând o înțelegere eronată a promovării democrației în afara granițelor -, integritatea teritorială – corelată cu poziția Chinei față de Taiwan -, precum și reformarea guvernantei internaționale, promovând o mai mare participare a statelor emergente, inclusiv prin intermediul principalelor organizații și blocuri de state susținute de China precum Organizația de Cooperare de la Shanghai, BRICS, Formatul Rusia-India-China, Summitul Asiei de Est, Comunitatea Americii Latine și a Statelor din Caraibe, Cooperarea dintre China-Hornul Africii, G20 ș.a.

Acesta exprimă deseori critici ce reflectă principalele motive de insatisfacție față de actualul sistem internațional în reforme ce trebuie să restabilească echilibrul echitabil al guvernantei internaționale, acestea vizând în principal reformarea Consiliului de Securitate dintr-un club exclusivist într-un mecanism mai reprezentativ care să includă statele în curs de dezvoltare în procesul de luare a deciziilor la nivel global pentru

rectificarea nedreptăților istorice comise de statele occidentale.

Mai mult decât atât, China promovează multilateralismul prin promovarea unei democratizări a relațiilor internaționale și o eficientizare a guvernanței globale prin intermediul promovării unui set de principii precum multilateralismul real bazat pe respectarea rolului central al ONU, egalitatea suverană și neinterferență în detrimentul pseudomultilateralismului – cu referire la QUAD, NATO – accentuarea importanței inițiativelor de dezvoltare economică prin intermediul Belt and Road, în mod preponderent pentru Sudul Global, promovarea unei abordări ce exclude condiționalități ideologice atașate acestor inițiative de dezvoltare, precum și promovarea inițiativelor precum *Inițiativa de Securitate Globală*, *Inițiativa de Dezvoltare Globală*, *Inițiativa Civilizației Globale* și *Comunitatea de Destin Comun* bazate pe solidaritate și cooperare de tip win-win etc.

Considerând insatisfacția față de actuala ordine internațională drept o caracteristică challengerului în teoria clasică a tranziției de putere, au fost, de asemenea, analizate temele recurente ce apar în argumentele utilizate în justificările chineze ale voturilor exprimate, fie pozitive, fie negative sau de abținere, în cadrul Consiliului de Securitate al ONU asupra proiectelor propuse pe teme variate, acestea pot fi împărțite în funcție de aspectele la care acestea fac referire.

Astfel, temele identificate și analizate în cuprinsul lucrării sse constituie sub forma unor imagini ce proiectează variate ipostaze ale Chinei sau asupra Chinei, prin înfățișarea modului în care statul chinez se raportează la o serie de probleme precum 1) rolul său în Organizația Națiunilor Unite și în Consiliul de Securitate al ONU; 2) Promovarea imaginii unui stat cu acțiuni cu caracter moralizator; 3) modul în care aceasta se raportează la celelalte state din sistem; 4) modul în care se raportează la anumite puncte fierbinți din punct de vedere politic, geopolitic și geostrategic de pe scena internațională, 5) proiectarea intereselor proprii; 6) caracterul viciat și arbitrar al proiectelor propuse și acuzarea unor argumente ce atestă insatisfacția și, prin aceasta, statutul de challenger al Chinei în ceea ce privește statutul său în actuala ordine sistemică ș.a.

În ceea ce privește tranziția de putere din cadrul OMC, am pornit de la indicatori precum numărul disputelor inițiate, Republica Populară Chineză a inițind, pe de-o parte, conform datelor disponibile pe site-ul Organizației Mondiale a Comerțului, un număr total de 28 de dispute inițiate individual, ca stat reclamant și 195 de dispute inițiate ca parte reclamantă terță, 21 dintre cele 28 de dispute, respectiv 67,86% din dispute fiind inițiate împotriva în mod direct. În ceea ce privește disputele inițiate de Statele Unite ale Americii, acestea au fost parte reclamantă terță în 159 de dispute și avut statutul de reclamant individual în 124 de dispute inițiate în cadrul

OMC, dintre care 23, respectiv 18,55% din disputele inițiate au fost adresate Republicii Populare Chineze în mod direct

Însuși numărul disputelor inițiate de fiecare stat sunt revelatoare prin prisma raportului dintre numărul total al disputelor și numărul disputelor îndreptate împotriva celui alt stat de interes acestea fiind înțelese ca unități de analiză definite ca o serie de cazuri distincte înaintate și soluționate sub *egida Înțelegerii de Soluționare a Disputelor* (Dispute Settlement Understanding – DSU) și tratate distinct și care prin caracterul lor înglobează principalele *domenii ale contestărilor de ordin legal, normativ, instituțional și sistemic* ce construiesc poziția asumată de cele două state în cadrul acestei organizații și au făcut posibilă analizarea domeniilor de interes în care se produce tranziția de putere dintre cele două, a principalelor motive de fricțiune dintre cele două la nivel organizational și multilateral.

Astfel, aceasta a oferit cadrele de analiză necesare și au constituit indicatori concreți prin intermediul cărora am analizat comportamentele strategice ale celor două state în cadrul organizațiilor internaționale multilaterale, în cazul de față în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, față de actualele norme instituționale, nivelul angajamentului față de respectarea acestor norme, sau militarea pentru schimbarea acestora.

Un alt indicator ce reflectă insatisfacția chineză la adresa SUA în cadrul OMC, este caracterizat de modul în

care statele au ales să soluționeze – din postura de stat respondent - disputele inițiate de unul împotriva celuilalt. Am observant că cele două state au avut modelele distincte de apel la recurs în perioada 2015–2023 și 2018–2024, ceea ce oferă o perspectivă asupra strategiilor și viziunilor asupra domeniilor de interes, dar și în ceea ce privește soluționarea disputelor în cadrul OMC. Atât disputele inițiate de China împotriva Statelor Unite ale Americii, dar și cele inițiate de SUA asupra Republicii Populare Chineze constituie instrumente revelatoare de interpretare a manifestării tranziției de putere chino-americe în cadrul organizațiilor internaționale financiare multilaterale, în speță, Organizația Mondială a Comerțului, constituind teme de analiză prin prisma motivelor ce apar recurent în tematicile abordate de problemele ridicate de statul reclamant împotriva statului respondent, pe baza acestora putând fi inferate o serie de cadre analitice pentru a formula explicații asupra unor implicații de ordin strategic și structural ale comportamentului celor două state în cadrul organizational.

Prin intermediul analizării unor aspecte precum nivelurile de angajament instituțional ale celor două state, respectiv nivelul de implicare, atât din perspectiva prezervării status-quo-ului (cadrului normativ existent) sau încercarea de schimbare, respectiv eludare a acestuia, cât și din perspectiva elementelor cantitative precum numărul de dispute inițiate de fiecare stat împotriva

celuilalt, nivelul de sofisticare legală al argumentelor utilizate de cele două state, statusul final al disputelor, respectiv modul de soluționare a acestora. Modul de soluționare a disputelor este reprezentativ pentru modul în care respondenții – SUA și China – au răspuns disputelor inițiate, răspunsurile fiind asociate cu diverse comportamente adoptate de cele două state din perspectiva modului de manifestare a tranziției de putere, respectiv aliniere, pasarea responsabilității, aliniere pragmatică, contestare normativă (legală), negocierea status-quo-ului, balansare soft, așteptare strategică ș.a.

Principalele teme ale disputelor inițiate au prevăzut aspecte referitoare la reclamarea de către China a unor tratamente injuste și discriminatorii prin aplicarea în mod nedrept a unor măsuri fără o bază legală sau probatorie suficientă, acordarea unui tratament nefavorabil Chinei, critici referitoare la invocarea principiului „moralității publice”, încălcarea principiului națiunii celei mai favorizate, încălcarea normelor OMC, aplicarea de taxe asupra importurilor americane din China, incapacitatea dovedirii necesității adoptării unor măsuri justificate ca fiind destinate protejării sănătății publice, invocarea exagerată a principiului securității naționale - probleme considerate de SUA în afara ariei de responsabilitate și de competență a Organizației Mondiale a Comerțului -, sau restricționarea accesului Chinei la tehnologii importante considerate ca fiind determinate de considerații politice mai degrabă decât măsuri de

securitate valide, privite ca acțiuni menite să păstreze superioritatea tehnologică a SUA.

În ceea ce privește partea americană, aceasta a remarcat adesea invocarea principiului „moralității publice”, reclamații motivate de percepția amenințării față de modelul și practicile economice chineze incorecte, obligarea furnizorilor internaționali de informații financiare exclusiv prin intermediul Serviciului de Informații Economice din China, o divizie a Agenției Xinhua, restricționarea accesului pe piața chineză al furnizorilor străini de servicii financiare, acordarea de subvenții și alte forme de sprijin financiar unor întreprinderi cu activități în producerea echipamentelor de energie eoliană și condiționarea acestora de utilizarea bunurilor produse intern, în detrimentul celor produse în SUA, exonerarea de TVA pentru aeronave produse intern prin reclamarea mai multor acte legislative adoptate intern enumerate în cererea de consultări înaintată delegației chineze în cadrul OMC sau condiționarea acordării de scutiri de taxe sau rambursări întreprinderilor de achiziționarea unor bunuri produse intern, în detrimentul produselor importate, măsuri ce încalcă inclusiv angajamentele asumate de China prin aderarea la OMC.

Deși acoperă diferite sectoare, variind de la cel bancar sau de finanțe, subvenții guvernamentale industriale sau energie regenerabilă, disputele înfățișează, datorită amenințării percepute față de modelul și practicile economice chineze implicațiile unei tranziții instituționale

în mod particular, dar și structurale în mod general mai profunde, cele două state utilizând cadrul multilateral al OMC pentru a limita consolidarea influenței economice prin intermediul promovării industriilor strategice ale adversarului, SUA folosind cadrul OMC pentru exercitarea unui nivel de control asupra ascensiunii și influenței chineze și consolidarea normelor comerciale liberale, ceea ce reflectă dinamica unei strategii defensive a hegemonului și o strategie de rezistență selectivă a Chinei în limita normelor instituționale, printr-o contestare subtilă a sistemului.

Caracterul acestor dispute nu se limitează doar la cadrul legal, ci semnalează un comportament strategic al SUA, acestea utilizând inițierea disputelor împotriva Chinei pentru a testa și modela definiția a ceea ce contează în materie de politici industriale – și politicile, în general, în toate domeniile în care reclama acțiunile Chinei – acceptabile în cadrul instituțional al OMC. La rândul său, statul chinez testează gradul de respectare a procedurilor de conformitate și se apără apelând la sofisticările procedurale pentru a testa amplitudinea acestor limite fără a contesta direct hegemonul, în mod particular, și sistemul, la nivel general. Acest lucru reflectă subtilitatea dinamicii de putere dintre cele două state, precum și a gradului de manifestare a tranziției de putere dintre cele două în cadrul OMC, care iua adesea forma unei contestări mutuale asupra normelor instituționale în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului.

În cadrul celor patru dispute descrise mai sus, inițiate de SUA împotriva Chinei, se face referire la respectarea proprietății intelectuale și politica de inovație. Deși variază în formulările lor legale, toate indică o contestare strategică a măsurilor chineze în jurul structurii de reglementare care conturează regulile și normele inovației, accesul pe piața chineză și susținerea guvernamentală.

Din perspectiva argumentelor utilizate de partea chineză, acestea consolidează principiile teoretice referitoare la strategia statelor în ascensiune care își afirmă rolul prin intermediul instituțiilor, utilizând argumente de importanță mai mică, inclusiv: *principiul moralității publice, sănătatea publică, non-discriminarea și reciprocitatea*, anunțând că se va abține de la clauzele culturale, în timp ce recurge din ce în ce mai puțin la excepțiile de securitate națională (ceea ce pare a fi o conformitate strategică față de reguli, sau obținerea unei legitimări a poziției sale în ordinea internațională existentă).

Un astfel de comportament este previzibil pentru un stat revisionist care acționează în limitele instituționale. Comportamentul Chinei indică o abordare reglementată de norme pentru a se angaja mai mult la nivel instituțional, legalist pentru a acumula autoritate morală și a se alătura coalițiilor externe existente, o încercare de a-și demonstra și consolida caracterul de stat

responsabil (deși în conformitate cu teoria instituțională a tranzițiilor de putere a lui Ikenberry).

În ceea ce privește semnificația acestor dinamici pentru tranziția de putere, comportamentele celor două state sugerează că există mai mult decât o simplă tactică specifică unui conflict—în schimb, OMC devine un câmp simbolic de luptă al schimbărilor de putere sistemice asupra conformității față de normele existente, prins în mijlocul a două mari puteri, respectiv între hegemon și statul emergent care caută să își sporească legitimitatea.

Acest lucru este consistent cu ideea că în timpul tranzițiilor de putere, instituțiile internaționale pot deveni locuri de dispută mai degrabă decât de cooperare. Sistemul bazat pe reguli al OMC facilitează această competiție, dar, subminat de neaplicarea regulărilor a judecării obligatorii (în special în fața crizei cu Corpul de Apel al OMC), nu este întotdeauna capabil să joace acest rol de stabilizare în mod eficient.

Statusurile finale ale disputelor dintre China și SUA au fost analizate în comparație cu frecvența tipului de soluționare pentru a demonstra existența unor implicații asupra comportamentelor, strategiilor și relațiilor de putere dintre cele două state. Din acest punct de vedere China a utilizat de patru ori recursul, ceea ce poate implica o abordare proactivă în contestarea deciziilor nefavorabile asupra sieși și poate fi privită ca o strategie revizionistă, caracterizată de insatisfacție față de regulile existente sau de interpretarea acestora de către

SUA. Una dintre disputele inițiate de SUA împotriva Chinei s-a finalizat prin suspendarea panelului, ceea ce indică faptul că RPC ar fi putut decide să înghețe procesul, poate în speranța că efectele diplomatice s-ar putea atenua sau pentru recalibrarea propriei strategii. Aceasta ar putea fi o decizie tactică de a nu escalada și de a evita riscurile la adresa statutului său. În cele din urmă, șapte dintre dispute s-au finalizat prin conformitate din partea Chinei față de recomandările OMC, ceea ce sugerează conștientizarea necesității respectării regulilor comerciale în vederea menținerii legitimității sale în comerțul internațional, precum și de patru ori prin acorduri, sau semnarea unor memorandumuri de înțelegere între cele două state, ceea ce denotă o abordare cooperantă în vederea realizării disputei. Acest lucru se datorează interesului său strategic pentru continuarea unui comerț internațional stabil și evitarea conflictelor pe termen lung.

În ceea ce privește statusurile finale ale disputelor inițiate de China împotriva SUA, respectiv cele care demonstrează cum s-au poziționat SUA față de soluționarea disputelor existente în funcție de tipologia și domniul acestora, acestea au avut trei acorduri în disputele în care a fost respondent, mai puține decât China, ceea ce ar putea, semna o tendință către litigații agresive, deoarece SUA ar putea înclina spre conflict în detrimentul soluționării disputei. SUA au avut, de asemenea, un număr foarte mare de recursuri, în număr de opt, ceea ce demonstrează utilizarea procesului de recurs

pentru contestarea reclamațiilor chineze împotriva sa, ceea ce demonstrează o poziție defensivă și prioritatea protejării propriilor interese și de a se opune, totodată, deciziilor pe care le consideră injuste. Șapte dintre dispute au avut ca status final „în consultări”, ceea ce ar putea implica recunoașterea necesității diplomației și negocierilor pentru a limita tensiunile comerciale. Și nu în ultimul rând, au avut doar trei cazuri de conformare, sugerând un grad mai scăzut de conformitate cu deciziile OMC decât China, indicator al unei disponibilități mai mari de a-și apăra politicile și practicile comerciale.

Argumentele indică faptul că Republica Populară Chineză este un participant activ în cadrul mecanismului de soluționare a disputelor din cadrul OMC și consideră apelul la recurs și negocierile ca tactici de reprezentare. Între timp, SUA par să fie într-o poziție mai defensivă, apelând adesea la recurs în cazul deciziilor detrimetale la adresa sa de către OMC. China, cu mult mai multe situații de conformare și acorduri, utilizează o strategie duală, revendicându-și drepturile și, în același timp, demonstrând disponibilitate pentru cooperare. În contrast, comportamentul SUA înclină spre a pune accent pe provocările legale și consultări, ceea ce ar putea fi în conformitate cu rolul său tradițional de lider, precum și o preferință de a nu se conforma în totalitate cu deciziile OMC.

Recursurile chineze pot fi văzute și ele ca parte a unei strategii revizioniste de a rescrie regulile comerciale

internaționale în favoarea sa. Numărul mare de apel la recurs din partea Statelor Unite ar putea arăta eforturile sale de a stopa acțiunile adverse și revizioniste ale Chinei, în timp ce încearcă să își mențină poziția în fața a ceea ce consider a fi o acțiune discriminatorie.

Această dinamică subliniază posibile compromisuri în relația chino-americană în cadrul OMC. Abordările diferite, înțelese ca forme de maximizare a puterii și influenței celor două state în cadrul organizational multilateral al OMC, având potențialul de a exacerba fricțiunile și dezacordurile pe tema comerțului, afectând potențial comerțul mondial internațional, cu reverberații la nivel global. În general, statusurile finale ale disputelor, respective modalitatea în care statul respondent, dar și cel reclamant au gestionat disputa, înfățișează un model mixt de acomodare, negociere și confruntare între China și SUA, ce reflectă strategii contrastante în legătură cu poziționarea acestora față de schimbările comerciale globale ce survin, moment în care interacțiunile geopolitice și schimbările de putere sunt în joc

Au fost, de asemenea, analizate implicațiile geopolitice pe care disputele recurente și tematicile acestora, precum și cursurile de acțiune, respectiv de răspuns ale celor două state, în mod preponderent prin inițierea acțiunilor de recurs din perioada cuprinsă între 2015-2024, acestea nu sunt lipsite de implicații de ordin geopolitic, ele fiind caracterizate de tensiuni comerciale și

capitalism de stat, conformitate și/versus reformarea mecanismelor OMC, interpretări legale și măsuri de protecție, impactul resimțit, precum și potențial asupra ordinii comerciale globale, precum și competiția strategică de putere chino-americană.

Am putut observa modul în care disputele ilustrează relațiile tensionate dintre SUA și China, în special în ceea ce privește practicile și tensiunile comerciale. SUA condamnă adoptarea capitalismului de stat de către China, pe măsură ce se confruntă cu amenințarea pe care aceasta o reprezintă pentru economiile de piață. Acest lucru se reflectă în declarațiile oficialilor americani despre posibile decizii ale OMC împotriva distorsiunilor comerciale rezultate din acțiunile Chinei.

Din perspectiva viziunilor existente asupra reformării OMC, cadru al manifestării tendințelor de maximizare și de limitare a puterii și influenței exercitate de cele două state, există o preocupare principală ce vizează întârzierile și abuzul în cadrul și asupra Corpului de Apel, inclusiv durata prelungită a acțiunilor de recurs, ceea ce pune sub semnul întrebării eficiența sistemului de soluționare a disputelor din cadrul organizației ce necesită reformare.

Mai mult, oficialii chinezi au susținut că politicile SUA perturbă comerțul internațional și pun în pericol sistemul comercial multilateral, acest limbaj semnificând o confruntare asupra standardelor comerciale

globale între cele două state. Astfel, apelul la recurs reflectă o modalitate de manifestare a rivalității strategice dintre cele două state, ce influențează nu numai relațiile economice dintre cele două unități de analiză, ci și alinierea politică și influența exercitată de acestea în cadrul organizațiilor internaționale, acțiuni ce reflectă filosofii economice diametral opuse ce pot fi interpretate ca parte a unor strategii geopolitice mai ample, destinate obținerii hegemoniei în ceea ce privește guvernanta globală, reprezentând adevărate provocări la adresa instituțiilor comerciale internaționale în ceea ce privește abordarea complexităților geopolitice actuale.

În ceea ce privește analizarea tranziției de putere în cadrul instituțiilor precum FMI, BM și alte instituții de dezvoltare multilaterale, au fost inferate dimensiunile în care tranziția de putere chino-americană se manifestă în cadrul organizațiilor internaționale financiare și a instituțiilor multilaterale de dezvoltare. Astfel putem extrage date relevante pentru răspunsul la întrebarea referitoare la cum se produce tranziția de putere la acest nivel, respectiv care sunt principalele state (inclusiv China) față de ale căror împrumuturi SUA se opun sau se abțin.

Au fost revelatoare sunt și tiparele de contestare a influenței și temele edificatoare ale justificărilor voturilor americane în cadrul băncilor multilaterale de dezvoltare, corelate cu ajutoarele financiare chinezești față de regiuni

cheie în care regăsim cele mai multe state cu un nivel de îndatorare externă față de China extrem de mare.

Utilizarea, de către SUA, a condiționalităților pentru aprobarea sau respingerea împrumuturilor în cadrul instituțiilor mulilaterale de dezvoltare în mod strategic, prin respingerea sau abținerea față de acele împrumuturi solicitate în funcție de gradul de conformare al acestora față de principiile ordinii liberale precum transparența, reformele de piață, drepturile omului etc., contrastează cu modelul chinez, respectiv lipsa condiționalităților. Înțelegem condiționalitățile ca o modalitate de consolidare a status quo-ului atunci când acesta este în concordanță cu idealurile liberal-democratice și necondiționalitatea ca provocare la status quo-ului, SUA opunându-se împrumuturilor care eludează respectarea condiționalităților în special acelea care au legătură cu China și aliații săi, ca modalitate de prevenție a exportării modelului chinezesc.

În ordinea frecvenței invocării lor în cazurile de utilizare a voturilor de respingere, respectiv de abținere ale SUA, au fost identificate următoarele motive: 1) *Neîndeplinirea condițiilor Pelosi*, invocate de 138 de ori; 2) *Neîndeplinirea de către statul solicitant a unor acțiuni politice cheie*; 3) *Nerespectarea nevoilor umane fundamentale*, invocate de 101 ori; 4) *Îngrijorări privind nerespectarea unor condiții de bază la nivel local*; 5) *Îngrijorări cu privire la lipsa adăugării*; 6) *Aspecte legate de guvernare și riscuri fiduciare ridicate*; 7)

Probleme politice legate de *munca sau strămutarea forțată*; 7) Îngrijorări legate de *relocare*; 8) Îngrijorări cu privire la *slaba adiționalitate*; 9) Neîndeplinirea unor *criterii politice sau reforme convenite*, necesare susținerii proiectului; 10) Aspecte legate de *protejarea mediului înconjurător*; 11) Posibile legături cu activități teroriste; 12) Îngrijorări privitoare la *drepturile muncitorilor*; 13) Îngrijorări de ordin *politic*; 14) Îngrijorări privind *politica economică*; 15) *Riscuri reputaționale*; precum și 16) Riscuri privitoare la *finanțarea combustibililor fosili*.

Voturile SUA reflectă o combinație între aplicarea standardelor politice și poziționarea strategică în raport cu modelul chinez de finanțare a dezvoltării ce diferă prin abordarea pe care SUA o au față de necesitatea respectării condițiilor politice, de mediu, drepturile omului, transparență și condiționalitate, în timp ce modelul chinezesc este caracterizat de inițiative precum finanțări prin intermediul BRI și AIIB, mult mai flexibile, rapide și fără condiții ce presupun reforme politice sau respectarea drepturilor omului, acestea adesea infrastructura și influența geopolitică.

Mai mult, din analiza datelor au rezultat o serie de tipare temporale în ceea ce privește exprimarea voturilor de abținere, respectiv de respingere ce se aliniază momentelor de o intensitate mai mare sau mai mică a rivalității chino-americe, în perioada cuprinsă între 2013 și 2015 atingându-se un vârf ce poate fi corelat cu lansarea inițiativei BRI de către China și cu dezbateră

băncile multilaterale de dezvoltare referitoare la accesului continu al Chinei la creditare. În 2017, tensiunile chino-americane s-au tensionat în timpul administrației președintelui American Donald Trump în contextul războiului comercial, Trezoreria Națională fiind descurajată din a acorda credite Chinei , iar în perioada cuprinsă între 2019 și 2023 s-a suprapus sancțiunilor impuse asupra Xinjiangului, restricțiilor de tip NDAA, și disputelor financiare legate de pandemie, motiv pentru care băncile multilaterale de dezvoltare au devenit un instrument de semnalizare politică țintită.

Implicațiile ascensiunii Chinei, din acest punct de vedere, se referă la faptul că guvernul chinez construiește alternative, sub forma unor instituții financiare paralele și pentru o paradigmă de dezvoltare condusă de Sudul Global, ceea ce alimentează percepția deja existentă în statele din sudul global conform căreia condiționalitățile SUA sunt intruzive și politizate, făcând din China un stat pragmatic care respectă suveranitatea, sporind puterea soft a Chinei, chiar dacă în practică multe proiecte chineze nu sunt sustenabile. În acest fel, preponderența respingerilor din partea SUA arată cum ascensiunea Chinei forțează schimbări sistemice prin faptul că BDM-urile nu mai sunt organisme neutre de dezvoltare, ci dimensiuni de manifestare a competiției dintre cele două state sub forma a două viziuni concurente despre dezvoltare, în care China modelează guvernarea BDM-urilor, în timp ce SUA încearcă să limiteze sprijinul BDM-

urilor pentru China și acțiunile sale de formare a unor instituții alternative.

Cel de-al patrulea capitol, reprezentând studiul de caz, intitulat „Diada SUA-RPC și opțiunile statelor din Asia de Sud-Est (ASEAN)”, a avut în vedere analizarea spațiului cel mai relevant din punct de vedere geopolitic în care tranziția globală de putere dintre SUA și China poate fi observată sub forma manifestărilor sale la nivel regional, au contribuit, de asemenea, la trasarea unui model în ceea ce privește tranziția chino-americană din Asia de Sud-Est prin analizarea opțiunilor statelor ce intră în componența Asociației Asiei de Sud-Est (ASEAN) din regiune față de influența exercitată de cele două state.

Pe baza acestuia, a fost formulat un model optim din punct de vedere pragmatic în ceea ce privește o gestionare a tranziției de putere chino-americe, a cărei reverberații să nu genereze instabilitate regională și un model din care am extras o serie de lecții cu aplicabilitate în gestionarea efectelor altor tranziții regionale, a căror manifestare se derulează sub forme de o intensitate mai ridicată sau mai scăzută, ca forme de concretizare a tranziției globale de putere chino-americe în regiuni precum America Latină, Orientul Mijlociu sau Europa, pornind de la cazul Asiei de Sud-Est.

Am ajuns la concluzia că în cazul ASEAN, vorbim despre o aliniere regională fragmentată a statelor membre față de SUA și China care, spre deosebire de alte regiuni precum America Latină, unde dominația SUA este clară,

China subminând influența primeia mai ales prin investiții, sau Orientul Mijlociu, unde amprenta de securitate a SUA domină în timp ce China se folosește de instrumentele sale economice, Asia de Sud-Est nu prezintă un singur hegemon. În schimb, se pot observa sfere de influență suprapuse ce manifestată prin intermediul alianțelor precum cea dintre SUA și Filipine, Singapore, Indonezia sau Vietnam, în timp ce China domină Cambodgia, Laosul și Myanmarul, întreținând, în același timp relații apropiate cu Thailanda și Malaesia.

O altă observație este că în Asia de Sud-Est nu există un vid pe care China să-l umple. Spre deosebire de America Latină și Orientul Mijlociu, unde SUA fie și-au redus prioritățile – în America Latină din punct de vedere economic –, fie s-au confruntat cu probleme de credibilitate - în cazul Orientului Mijlociu –, lăsând loc Chinei, în Asia de Sud-Est SUA încă mențin o prezență militară navală și de securitate puternică în Marea Chinei de Sud și prin intermediul rețelelor de alianțe existente.

Pragmatismul strategic domină considerentele ideologice la nivel regional, statele nefăcând alegeri neapărat pe baza unor considerente ideologice, spre deosebire de alinierea caracteristică perioadei Războiului Rece, preferând mai degrabă diplomația de tip tranzacțional, fapt datorat și afinității pe care principiile stipulate în Carta ASEAN (*ASEAN Way*) le au cu principiile chineze precum cel al *coexistenței pașnice, non-interferenței* sau *cooperare de tip win-win*. Desigur,

regimurile politice contează având în vedere că guvernele cu trăsături autoritare, precum Cambodgia, Myanmar și Laos preferă sprijinul chinez în detrimentul sancțiunilor occidentale și criticilor față de nerespectarea drepturilor omului, în timp ce regimurile democratice sau semidemocratice precum Filipine, Indonezia și Malaezia tind să mențină legături mai strânse cu SUA, dar totuși sunt deschise fluxurilor de investiții chineze.

Putem infera și o serie de lecții învățate din modul în care ASEAN gestionează tranziția regională de putere ce caracterizează în mare parte complexitățile geopolitice regionale ale Asiei de Sud-Est, lecții ce pot constitui un îndrumar în ceea ce privește gestionarea tranziției manifestate în alte regiuni, precum și generalizarea, pe baza acestora, a tranziției globale de putere.

Prima este că aceasta nu este liniară, Asia de Sud-Est fiind un caz ce demonstrează că tranziția puterii nu reprezintă o simplă devansare a Chinei de către SUA la nivelul unor indicatori materiali și măsurabili, ci este o competiție multistratificată inclusive în domenii precum cel militar, financiar, diplomatic și chiar al mass-media.

Având în vedere dificultățile cu care se confruntă China în maximizarea influenței sale în regiune, în ciuda influenței sale economice și mediatice, rolul său în materie de securitate este mai slab, în timp ce arhitectura regională de securitate a SUA încă susține echilibrul regional, împiedicând o tranziție clară. În ceea ce privește SUA, alianțele tradiționale nu sunt totuși suficiente, fiind

necesar ca acestea să fie dublate de o prezență diplomatică și economică sporită dincolo de aliații săi de prim rang.

Pe baza acestor considerații, este probabil ca majoritatea statelor ASEAN să evite alinierea cu un stat sau altul și să aprofundeze în schimb alinierea selectivă și funcțională cu SUA din punct de vedere militar și de securitate și cu din punct de vedere economic. De asemenea, vor exista puncte de cotitură posibile dacă disputele din Marea Chinei de Sud escaladează, moment în care Vietnamul și Filipinele ar putea înclina mai mult către SUA. Acest model unul stabil și inerent modului de operare al ASEAN care pune accent pe suveranitate și adoptarea deciziilor prin consens și nealiniere. Rezultatul este o ordine stratificată ce înfățișează un model în care statele mici și mijlocii din ASEAN nu sunt pasive, ci modelează activ dinamica tranziției regionale de putere prin valorificarea competiției chino-americane în vederea maximizării propriei autonomii.

În cazul altor regiuni caracterizate de tranziții regionale simultane și asincrone, acolo unde normele nu sunt similare cu cele ale ASEAN, tranziția este de așteptat să ia forme mai abrupte și mai inefficient gestionate. În America Latină, de exemplu, contextul instituțional este diferit deoarece există o disciplină regională mai slabă OAS (Organizația Statelor Americane) MERCOSUR (Piața Comună a Sudului) sau PROSUR (Forumul pentru Progres și Integrare a Americii de Sud) fiind mai fragmentate din cauza asimetriilor de putere, ceea ce

conduce la o balansare instituționalizată mai puțin dezvoltată, țările oscilând mai degrabă odată cu dinamica considerentelor interne generate de alegeri sau presiuni ale datoriilor. Aici, o posibilă tranziție viitoare ar putea lua forma unor profunde incursiuni economice ale Chinei, urmate de reveniri rapide ca urmare a implicării politice și de securitate a SUA. Adoptarea unor norme similare cu cele ale ASEAN ar putea genera o tranziție mai lentă, fără schimbări bruște.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Lucrări generale, studii și articole

ACHARYA, A; BUZAN, B., *Why is there no non-western international relations theory? Ten years on*, International Relations of the Asia-Pacific, 2017.

ACHARYA, Amitav; BUZAN, Barry, *Non-Western International Relations Theory. Perspectives on and beyond Asia*, Routledge, New York, 2010.

AGATHANGELOU, Anna M.; LING, L. H. M., *Transforming World Politics: From Empire to Multiple Worlds*, Routledge/Taylor & Francis Group, 2009.

BANERJEE, Anamitra, *Comparing India's Look East and Act East Policies*, 25 April 2022, JK Policy Institute, disponibil la Comparing India's Look East and Act East Policies – JK Policy Institute.

BAVIERA, Aileen, *China's Relations with Southeast Asia: Political Security and Economic Interests*, PASCN Discussion Paper No. 99-1, Philippine APEC Study Center Network, f.a.

BERT, Wayne, *The United States, China and Southeast Asian Security. A Changing of the Guard?*, Palgrave Macmillan, N.Y., 2003.

BIAO, Lin, *Report To The Ninth National Congress Of The Communist Party Of China*, April 14, 1969, Foreign Languages Press, 1969, disponibil la <https://www.marxists.org/reference/archive/lin-biao/1969/04/01.htm>.

BOURDIEU, Pierre, *Limba și putere simbolică*, Editura Art, 2012.

BREMMER, Ian, *Superpower. Three Choices for America's Role In The World*, Penguin Random House, UK, 2016.

BULUC, Ruxandra, *Strategii discursive*, Editura Top Form, București, 2020, p. 88.

BUȘE, Dorel, *Geopolitică și Geostrategie*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București 2012.

BUZAN, Barry, *China in International Society: Is 'Peaceful Rise' Possible?*, The Chinese Journal of International Politics, Vol. 3, 2010, 5–36.

BUZAN, Barry; LITTLE, Richard, *Sistemele internaționale în istoria lumii*, Editura Polirom, București, 2009.

CALOCA, Natalie, *Australia's Growing Defense and Security Role in the Indo-Pacific*, Council on Foreign Relations, August 1, 2024, disponibil la Australia's Growing Defense and Security Role in the Indo-Pacific | Council on Foreign Relations.

CANCIAN, Mark F., *Cluster Munitions: What Are They, and Why Is the United States Sending Them to Ukraine?*, Center for

Strategic and International Studies, 10.07.2023. disponibil la <https://www.csis.org/analysis/cluster-munitions-what-are-they-and-why-united-states-sending-them-ukraine>, May 2015, Beijing.

CANRONG, Jin, *China. Responsabilitatea unei mari puteri*, Editura Corint, București, 2020.

CEDERMAN, Lars-Erik; WEIDMANN, Nils B., *Predicting armed conflict: Time to adjust our expectations?*, Science 355, pp. 474-476, 3 february 2017, p. 475. Disponibil în <http://science.sciencemag.org>.

CERCEL, Mihai, *Diplomație și negocieri diplomatice*, Editura CH. Beck, București, 2019.

CHAN, Gerald, *Power and Responsibility in China's International Relations*, ANU Press, f.l., f.a., disponibil la <https://www.jstor.org/stable/j.ctt5vj73b.8>.

CHAN, Steve, *China, The US, and the Power-Transition Theory. A critique*, Routledge, NY, 2008

CHAO, Zhang, *Guarding Against War. The idea of Peace in the Chinese System*, Foreign Languages Press, Beijing, 2022.

CHATTERJI, Rakhahari, *China's Relationship with ASEAN: An Explainer*, Issue Brief Issue No. 459 APRIL 2021, Observer Research Foundation, 2021.

CHENGXIN, Pan, *Understanding Chinese Identity in International Relations. A critique of Western Approaches*, Political Science, 1999, 51(2), p. 145, disponibil la <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/003231879905100203?journalCode=pnz>.

*** *China's National Defense in the New Era*, Xinhuanet Editor: Li Jiayao 2019-07-24 14:41:49.

CHOUCRI, Nazli, *Forecasting in International Relations: Problems and prospects*, International Interactions, 1974, vol 1.

CIORCIARI, John D., *ASEAN and the Great Powers*, Contemporary Southeast Asia, August 2017, Vol. 39, Nr. 2, pp. 252-258, în ISEAS -Yusof Ishak Institute, disponibil în <https://www.jstor.org/stable/44683766>.

CLARK, James; RAILWAY, Boten-Vientiane, *Construction history and news about the Laos-China Railway*, August 4, 2020, disponibil la Boten-Vientiane Railway: construction history and news about the Laos-China Railway.

CLAUDE, Inis, *Power and International Relations*, Random House; New York edition, 1962, pp. 48-49, apud John Vasquez, Colin Elman, *Realismul și balanța de putere*, Editura Polirom, Iași, 2012.

DOBBINS, James; SHATZ, Howard J.; WYNE, Ali , *Russia Is a Rogue, Not a Peer; China Is a Peer, Not a Rogue. Different Challenges, Different Responses*, disponibil la <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE310.html>.

EUN, Yong-Soo, *Non-Western International Relations Theorisation: Reflexive Stocktaking*, 12 aprilie 2020, în <https://www.e-ir.info>.

FETTWEIS, Christopher J., *Evaluating IR's Crystal Balls: How Predictions of the Future Have Withstood Fourteen Years of Unipolarity*, International Studies Review, vol. 6, No. 1 (Mar., 2004), pp. 79-104, în <http://www.jstor.org/stable/3186540>.

FRIEDMAN, Thomas L.; MANDELBAUM, Michael, *Ce am fost. Cum au pierdut Statele Unite supremația în lumea pe care au inventat-o și cum o pot redobândi*, Editura Polirom, București, 2012.

FRIEDRICHS, Jorg, *An intercultural theory of international relations: how self-worth underlies politics among nations*, International Theory (2016), 8:1, pp. 63-96, Cambridge University Press.

GLASER, Charles L., *Rational Theory of International Politics. The logic of Competition and Cooperation*, Princeton University Press, 2010.

GOH, Evelyn Power, *Inertia and Choices: Advancing the Debate about China's Rise*, Security Challenges, 2013, 9-1, Institute for Regional Security, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/26461926>.

GOH, Evelyn, *The Asia Pacific's "Age of Uncertainty". Great Power Competition, Globalisation, and the Economic-Security Nexus*, S. Rajaratnam School of International Studies, 2020, disponibil la <https://about.jstor.org/terms>.

GOH, Evelyn, *The Struggle for Order. Hegemony, Hierarchy, and Transition in Post-Cold War East Asia*, Oxford University Press, UK, 2013.

GOLDIN, Paul, *The Art of Chinese Philosophy. Eight Classical texts and how to read them*, Princeton University Press, 2020.

GOULD, Stephen, Jay, *Time's Arrow, Time's Cycle*, Cambridge, Harvard University Press, 1987.

GRANET, Marcel, *Gândirea chineză*, Editura Herald, București, 2006.

GRARE, Frédéric, *Southeast Asia in India's Defense Strategy: Filling Up the Strategic Space*, în „India Turns East. International Engagement and and US-China Rivalry”, decembrie, 2017, pp. 69-90, disponibil la <https://doi.org/10.1093/oso/9780190859336.003.000441>.

HEGRE, Havard; METTERNICH, Nils W.; NYGARD, Havard Mokleiv; WUCHERPFENNING, Julian, *Forecasting in peace research*, Journal of Peace Research, 2017, Vol. 54 (2), pp. 113-124, disponibil la

<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0022343317691330>

HEISEY, Ray, *Chinese perspectives in rhetoric and communication*, in *Advances in communication*, Vol. 1, Ablex Publishing Corporation, Stamford, Connecticut, 2000.

HOANG, Thi, Ha, *Understanding China's Proposal for an ASEAN-China Community of Common Destiny and ASEAN's Ambivalent Response*, *Contemporary Southeast Asia*, Vol. 41, No. 2 (August 2019), pp. 223-254, ISEAS - Yusof Ishak Institute, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26798853>.

HUA, Kuo-Feng, *Report To The 11th National Congress Of The Communist Party Of China*, August 12 And Adopted On August 18, 1977 http://Www.Bjreview.Com.Cn/90th/2011-04/26/Content_357494_8.Htm.

HUNTINGTON, Samuel P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Litera, București, 2019.

IKENBERRY, John, *The Rise of China: Power, Institutions, and the Western Order*, în *China's Ascent: Power, Security, and the Future of International Politics*, Cornell University Press, ITHACA; LONDON, 2008, pp. 89–114, disponibil la JSTOR, www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctvrf8br5.9.

IKENBERRY, John; KUPCHAN, Charles A., *Socialization and Hegemonic Power, International Organization*, vol. 44, no. 3, 1990, pp. 283–315, apud Carsten Rauch, Iris Wurm, *Making the World safe for power transition – Towards a conceptual combination of power transition theory and hegemony theory*, *Journal of Global Faultlines*, 1-1, September 2013, pp. 50-69, Pluto Journals, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/10.13169/jglobfaul.1.1.0050>.

JALIL, Ghazala Yasmin, *China's Rise: Offensive or Defensive Realism*, Strategic Studies, 39-1, 2019, pp. 41-59, Institute of Strategic Studies Islamabad.

JERVIS, Robert, *Perception and Misperception in International Politics*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 2017.

JERVIS, Robert, *The Future of World Politics: Will It Resemble the Past?*, International Security, vol. 16, No. 3(1991-1992), pp. 39-73, p. 40, disponibil în <http://jstor.org/stable/2539088>,

JIFEN, Li, *The Concept of Human Being in the Xunzi*, Doctoral Thesis, Nanyang Technological University, Singapore, 2015, doi <https://doi.org/10.32657/10356/64899>.

JOHNSON, Alastair Iain, *Cultural Realism. Strategic Culture and Grand Strategy in Chinese History*, Princeton University Press, New Jersey, 1995.

KARIM, Moch Faisal; CHAIRIL, Tangguh, *Waiting for Hard Balancing? Explaining Southeast Asia's Balancing Behaviour towards China*, European Journal of East Asian Studies , 2016, Vol. 15, No. 1 (2016), pp. 34-61, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/44162371>.

KEOHANE, Robert O.; NYE, Joseph, *Power and Independence*, f.e., f.l., 2012.

KIMURA, Fukunari; UMEZAKI, So; ANITA, Prakash, *The India-Myanmar-Thailand Trilateral Highway and Its Possible Eastward Extension to Lao PDR, Cambodia and Vietnam: Challenges and Opportunities*, 15 June 2020, Economic Research Institute for ASEAN and East-Asia, disponibil la *The India-Myanmar-Thailand Trilateral Highway and Its Possible Eastward Extension to Lao PDR, Cambodia and Vietnam: Challenges and Opportunities*.

KOCH, Charles, *Testing the Power Transition Theory with Relative Military Power*, Journal of Strategic Security 14-3, pp. 86-111, 2021.

KOGA, Kei, *Japan and the Development of Quadrilateral Cooperation*, f.e., f.l., f.a.

KOGA, Kei, *Managing Great Power Politics. ASEAN, Institutional Strategy and the South China Sea*, Palgrave Macmillan, Singapore, 2022.

KOLODZIEJ, Edward A., *Securitatea și relațiile internaționale*, Polirom, 2007.

KUHN, Thomas, *Structura Revoluțiilor Științifice*, Editura Humanitas, București, 1999.

KUIK, Cheng-Chwee, *Variations on a (Hedging) Theme: Comparing ASEAN Core States' Alignment Behavior*, Joint U.S.-Korea Academic Studies.

LAI, David, *The United States and China in Power Transition*, în „The Power Transition Theory”, Strategic Studies Institute, US Army War College, 2011, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/resrep12113.7>.

LAYNE, Christopher, *Pacea Iluziilor. Marea strategie americană din 1940 până în prezent*, Editura Politom, Iași, 2011.

LAYNE, Christopher, *The US-Chinese power shift and the end of the Pax Americana*, International Affairs, 94-1, pp. 89-111, 2018.

LEBOW, Richard Ned, *Constructing Cauze in International Relations*, Cambridge University Press, 2014.

LEBOW, Richard Ned, *National Identities and International Relations*, Cambridge University Press 2016.

LEE, Kwon Hyung; RO YOON, Jae, *The New Southern Policy Plus Progress and Way Forward*, Korea Institute for International Economic Policy, 2021, disponibil la The New

Southern Policy Plus Progress and Way Forward | World Economy Brief | PUBLISH : Korea Institute for International Economic Policy.

LEE, Ming-Huei, *A Critique of Jiang Qing's 'Political Confucianism, Confucianism: Its Roots and Global Significance*, by, University of Hawai'i Press, Honolulu, 2017, p. 111, in www.jstor.org/stable/.

LEKORWE, Mogopodi; CHINGWETE, Anyway; OKURU, Mina; SAMSON, Romaric, *China's growing presence in Africa wins largely positive popular reviews*, Afrobarometer Dispatch No. 122, disponibil la https://www.afrobarometer.org/wp-content/uploads/migrated/files/publications/Dispatches/ab_r6_dispatchno122_perceptions_of_china_in_africa1.pdf.

LEVY, Jack, *Deterrence and Coercive Diplomacy: The Contributions of Alexander George*, Political Psychology, Vol. 29, No. 4, 2008, International Society of Political Psychology, Blackwell Publishingp. p. 538, disponibil la <https://fas-polisci.rutgers.edu/levy/articles/Levy%20-%20Deterrence%20&%20Coercive%20Diplomacy.pdf>.

LEVY, Jack, *What Do Great powers balance against and when? In Balance of power. Theory and Practice In the 21st Century*, T. V. Paul, James J. Wirtz, and Michel Fortmann, Stanford University Press, Stanford, California 2004.

LIM, Yves-Heng, *How (Dis)Satisfied is China? A power transition theory perspective*, Journal of Contemporary China, 24:92, 280-297, 2014.

LYNCH, Daniel, *Chinese Thinking on the Future of International Relations: Realism as the Ti, Rationalism as the Yong?*, The China Quarterly, no. 197, 2009, p. 97, in www.jstor.org/stable/27756424.

MACDONALD, Roderick, *Southeast Asia and the ASEAN Economic Community*, Palgrave Macmillan, Canada, 2019.

MALINIAK, Daniel; PETERSON, Susan; POWERS, Ryan; TIERNEY, Michael, *TRIP 2017 Faculty Survey*. Teaching, Research, and International Policy Project, Williamsburg, VA: Global Research Institute. Available at <https://trip.wm.edu/>.

MAOZ, Zeev; KUPERMAN, Ranan D.; TERRIS, Lesley; TALMUD, Ilan, *Structural Equivalence and International Conflict: A Social Network Analysis*, The Journal of Conflict Resolution, Vol. 50, No. 5 (Oct., 2006), pp. 664-689, disponibil la <http://www.jstor.org/stable/27638516>, accesat la data de 5.04.2022.

MAZZA, Michael, *An American Strategy for Southeast Asia*, American Enterprise Institute, august 2018, p. 6.

MEARSHEIMER, John J., *Trategia Politicii de forță. Strategia americană și imperativele sale geostrategice*, Editura Antet, București, 2003.

MILANOVICI B, *Global Inequality: A new approach for the age of globalization*, Harvard University Press, 2015.

MIN-HUA, Chiang, *South Korea's New Southern Policy: Motivations, Implementations and Implications*, EAI Background Brief No. 1525, 17 April 2020, disponibil la EAIBB-No.-1525-South-Koreas-new-southern-policy-2.pdf.

MIROIU, Andrei, *Balanță și Hegemonie. România în politica mondială, 1913-1989*, Editura Tritonic, București, 2005.

MISKIMMON, Alistair; O'LOUGHLIN, Ben; ROSELLE, Laura, *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations*, University of Michigan Press, 2017, pp. 2-3, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/10.3998/mpub.6504652>.

MOYER, Jonathan D.; MEISEL, Collin J.; AUSTIN, S. Matthews; BOHL, David; BURROW, Mathew, *China-US Competition Measuring Global Influence*, Atlantic Council, 2021.

NORMAND, Linn, *Demonization in World Politics, A Barrier to Peace in the Israeli-Palestinian Conflict*, Palgrave Macmillan, New York, 2016.

NYE, Joseph, *Puterea blândă*, Editura Institutului European, București, 2009.

OKANO-Heijmans, Maaïke; PAUL van der Putten, Frans, *China's Rise and the Changing Rules of the Game in the International Order*, Center for European Policy Studies, 6 iulie 2009, disponibil la <https://www.files.ethz.ch/isn/113350/2009-07-chinas-rise-and-changing-rules-game-international-order.pdf>.

OLARIU, Cosmin, *Politici și Strategii NATO*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2016.

ORGANSKI, A. F.; KUGLER, Jacek, *The power transition: A retrospective and prospective evaluation*, Handbook of war studies, 1989.

ORGANSKI, Kugler, *The power transition: A retrospective and prospective evaluation*, Handbook of war studies, 1989.

POLING, Gregory B.; HUDES, Simon Tran; NATALEGAWA, Andreyka, *Alliances in Need of Upkeep Strengthening the U.S.-Philippines and U.S.-Thailand Partnerships*, Center for Strategic and International Studies, August 2021, disponibil la 210805_Poling_Alliances_Upkeep.pdf.

POSEN, Barry, *The Sources of Military Doctrine. France, Britain, and Germany between the World Wars*, Cornell Studies in Security Affairs, 1984.

PUCHALA, Donald J., *Some Non-Western Perspectives on International Relations*, Journal of Peace Research, vol. 34, no. 2, 1997, p. 129, în www.jstor.org/stable/425103.

QINGGUO, Jia, *Closer and more balanced: China-US relations in transition*, în „Rising China. Power and Reassure”, ANU Press, f.a., disponibil la <https://www.jstor.org/stable/j.ctt24hbzb.7>.

RAUCH, Carsten; WURM, Iris, *Making the World safe for power transition – Towards a conceptual combination of power transition theory and hegemony theory*, Journal of Global Faultlines, 1-1, September 2013, pp. 50-69, Pluto Journals, disponibil la <https://www.jstor.org/stable/10.13169/jglobfaul.1.1.0050>.

RICOEUR, Paul, *Metafora vie*, Editura Univers, București, 1984.

ROBERT, Ross; FENG, Zhu, *China's Ascent: Power, Security, and the Future of International Politics*, Cornell University Press, 2008, p. 132, disponibil în JSTOR, www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctvrf8br5.

ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București, 2005.

ROY, Denny, *Southeast Asia and China: Balancing or Bandwagoning?*, în „Contemporary Southeast Asia”, Vol. 27, No. 2 (August 2005), pp. 305-32, disponibil la <http://www.jstor.org/stable/25798738>.

SAKAKI, Alexandra, *Japan in Southeast Asia: Countering China's Growing Influence*, SWP Research Paper 2025/RP 01, 25.06.2025, 39 Seiten, doi:10.18449/2025RP01, Berlin, June 2025, disponibil la Japan in Southeast Asia: Countering China's Growing Influence - Stiftung Wissenschaft und Politik.

ZHU, Zhiqun Zhu, *US-China Relations in the 21st Century. Power transition and peace*, Routledge, London, 2006.

LUCRĂRI PUBLICATE

BULANCIA, Maria-Mădălina, *The Concept Of Peaceful Coexistence And Its Evolution From The Sino-Soviet Dispute To The Present Chinese Policy Toward Africa*, Scientific Annals of “Alexandru Ioan Cuza” University of Iasi, Vol. 17 No. 1 (2022): Political Sciences, Tome XVII, 2022, Published on 30-12-2022, disponibil la <https://anale.fssp.uaic.ro>.

BULANCIA, Maria-Mădălina, *International Relations Theory And Its Limits In Forecasting Chinese Behavior Towards The Us. The Case Of Balance Of Power Theory And Power Transition Theory*, International Scientific Conference „Strategies XXI” 18(1):44-57, December 2022, DOI:10.53477/2971-8813-22-04, disponibil la <https://www.strategii21.ro>.

ISTRATE, Cristian; BULANCIA Maria-Mădălina, *The Role Of Mind Maps In Intelligence Analysis*, Strategic Impact, (74), 85-94, 2020, retrieved from <https://www.proquest.com/scholarly-journals/role-mind-maps-intelligence-analysis/docview/2453792953/se-2>

BULANCIA, Maria-Mădălina, *Implications of Chinese Policy of Geographical Name Standardization of the Chinese of Geopolitical Influence in Southeast Asia*, pp. 31-41, International Scientific Conference „Strategies XXI” 20(1):31-41, November 2024, DOI: 10.53477/2668-2001-24-03, disponibil la <https://www.strategii21.ro>.

BULANCIA, Maria-Mădălina, *Middle Power Diplomacy in ASEAN toward the US-China Binary. The Case of Indonesia*, pp. 19-31, International Scientific Conference

„Strategies XXI” 20(1):19-31, November 2024, DOI:
10.53477/2668-2001-24-02, disponibil la
<https://www.strategii21.ro>.

BULANCIA, Maria-Mădălina, *Legitimizing the „peaceful rise” of the People's Republic of China. A Conceptual Analysis of Official Chinese Discourses and Trends in Academic Publication*, Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques, No. 87, 2025: 293– 307, disponibil la <https://cis01.uev.ro>